

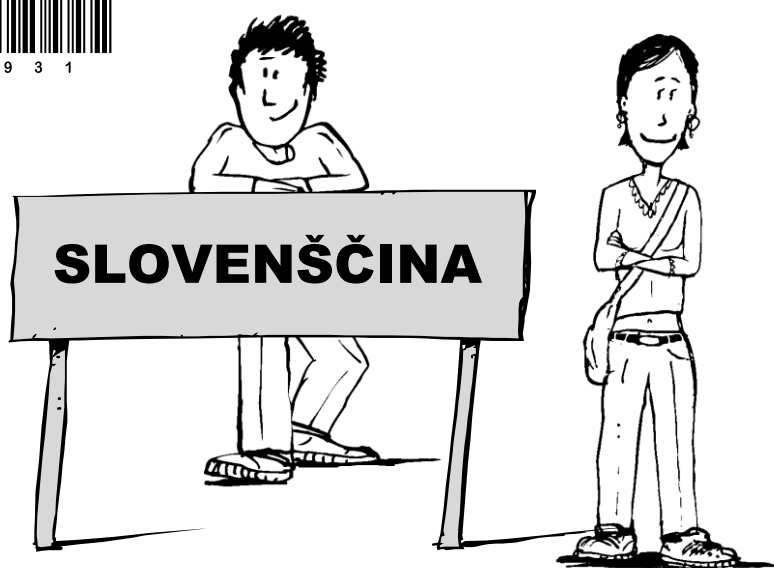

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 1 5 1 1 0 9 3 1

9.
razred

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Četrtek, 7. maj 2015 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo, na kateri sta besedili 1 in 2. Nato pazljivo preberi navodilo posamezne naloge in jo reši. Pri reševanju nalog v prvem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 1.

Pri reševanju nalog v drugem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 2.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predviden prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in v skladu s pravopisnimi pravili. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravičnega napiši na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta preizkus ima 16 strani, od tega 1 prazno.

N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 3

PRILOGA

1

Besedilo 1

Bela štoklja

Bela štoklja je največji evropski ptič. Dolga je od 95 do 110 cm in ima razpon kril med 180 in 218 cm. Tehta od 2,3 do 4,5 kg. Prepoznamo jo po dolgem vratu in nogah, črno-beli barvi ter rdeči obarvanosti nog in kljuna. Črna so le letalna peresa in trtica, po preostalem telesu pa so peresa bela. Mladiči imajo nekoliko bolj blede obarvane noge in kljun, ki se konča s temno konico.

V letu drži vrat iztegnjen, noge pa štrlijo izza repa. Na tleh hodi s počasnimi koraki. Oglašča se skorajda ne, le ob srečanju na gnezdu odrasle štoklje glasno trkajo s kljuni.

Doslej je bilo več popisov bele štoklje. Po zadnjem, objavljenem leta 1979, je bilo ugotovljenih 168 gnezd. Izvaljenih je bilo 472 mladičev, od katerih se jih je »speljalo« 359 ali 76 %. Bela štoklja najraje gnezdi na podeželju, in to na strešnih slemenih, dimnikih, električnih drogovih in na posebej postavljenih »gnezdilnih« drogovih. Le malo gnezd je bilo doslej najdenih na drevju, leta 1976 le 6 %.

Ker se hrani z žabami, jo ogrožajo predvsem melioracije močvirnih travnikov in pogosta uničujoča neurja. Še iz šolskih klopi nam je štoklja znana kot značilna ptica selivka, ki se jeseni odseli v daljno Afriko. Včasih, vendar redko, ostanejo štoklje v Sloveniji tudi čez zimo.

Štokljin gnezdo sredi vasi je ponos krajev v Pomurju. Ta velika ptica je nekako domač, obvezen del vasi SV Slovenije. Ljudje jo imajo za neke vrste simbol, ki ga znajo varovati in ščititi, kjer le morejo. Znan je primer, ko je vse Pomurje iskalo in tudi našlo divjega lovca, ki je streljal nanje. Štoklja je nekakšen zaščitni znak ne le Goričkega, temveč celotnega Pomurja.

(Prirejeno po: Drago Perko, Slovenija – pokrajine in ljudje, Mladinska knjiga, Ljubljana 1998.)

SLOVAR:

melioracija – izsuševanje močvirnih polj, travnikov ...
se jih je speljalo – jih je vzletelo

2

Besedilo 2

Fran Milčinski

Kako sta se skušala Butalec in Tepanjčan

Butalci so se od nekdanj kosali s Tepanjčani zastran modrosti.

Pa je prihajal Butalec iz vinograda, košek je nesel na roki, v košku je bilo nekaj, pa je bilo pokrito z listjem, da se ni ločilo, kaj da je. Pa je srečal Tepanjčana.

Ogovoril ga je: »Hej, Tepanjčan, leščerba modrosti, bakla učenosti! Ugani in povej, kaj nesem v košku! Če uganeš, ti dam vse breskve, kar jih je notri!«

Je dejal Tepanjčan: »Breskve so.«

Se je začudil Butalec: »Če mi poveš, koliko jih imam v košku, ti jih dam vseh šestdeset.«

Je dejal Tepanjčan: »Šestdeset.«

Se je začudil Butalec: »Strela skrtačena, če mi uganeš in poveš še to, kako je ime moji ženi Katri, pa ti dam še ženo povrhu, kar tvoja naj bo!«

Je odgovoril Tepanjčan: »Nak, nak, toliko pa le nisem neumen, da bi jemal tvojo babo Katro. Kar obdrži jo in še svojih šestdeset breskev zraven nje.«

(Vir: http://sl.wikisource.org/wiki/Butalci#Kako_sta_se_sku.C5.A1ala_Butalec_in_Tepanj.C4.8Dan Pridobljeno: 29. 1. 2015.)

SLOVAR:

leščerba – preprosta svetilka na loj, olje

N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 5

I. DEL**Preberi besedilo 1 in reši naloge.**

1. a) Na črto napiši naslov knjige, v kateri je izšlo besedilo Bela štoklja.

- b) Na črto napiši leto izdaje knjige, v kateri je bilo objavljeno besedilo.

(2 točki)

2. Kaj je namen besedila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Bralca seznanja z možnostjo lova na štoklje.
- B Bralca seznanja z boleznimi, ki jih prenašajo štoklje.
- C Bralca seznanja z opisom štoklje in z njenim pomenom.
- D Bralca seznanja s škodo, ki jo povzročajo štoklje.

(1 točka)

3. Ali so navedene trditve glede na besedilo pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni, obkroži NE DRŽI.

Štoklja je majhen ptič.	DRŽI	NE DRŽI
Štoklja tehta do 4,5 kg.	DRŽI	NE DRŽI
Štokljo prepoznamo po rjavo-beli barvi.	DRŽI	NE DRŽI
Štoklja hodi s hitrimi koraki.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 7

8. Na črti napiši besedi, s katerima je avtor v četrtem odstavku opisal ravnanje ljudi s štokljo.

(2 točki)

9. Kaj ogroža belo štokljo poleg divjih lovcev? Na črti napiši dva ogrožajoča dejavnika.

(2 točki)

10. Zakaj je štoklja simbol Pomurja? Na črti napiši razlog in ga v povedi utemelji.

(1 točka)

N 1 5 1 1 0 9 3 1 0 9

14. Pridevnik v oklepaju najprej stopnjuh v primernik in nato v presežnik in tako na črti dopolni vsako poved.

a) Vrabčevka je lepa, sinica je (lepa) _____,

lastovka je (lepa) _____.

b) Fazan je pisan, petelin je (pisan) _____,

pav je (pisan) _____.

(2 točki)

N 1 5 1 1 0 9 3 1 1 1

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Kdo je avtor prebranega besedila? Ime in priimek avtorja napiši na črto.

_____

(1 točka)

2. a) Kateri glavni osebi nastopata v besedilu?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Od kod je prihajala oseba, ki je nosila košek?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

2

3. a) Katero književno zvrst predstavlja besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A Dramatiko.
  - B Prozo.
  - C Poezijo.
- b) Poimenuj vrsto književnega besedila. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A Pravljica.
  - B Humoreska.
  - C Roman.
  - D Basen.

(2 točki)

4. Kako je bilo ime Butalčevi ženi?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

5. Ali so glede na besedilo trditve spodaj pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni, obkroži NE DRŽI.

Butalec je nesel breskve iz sadovnjaka.	DRŽI	NE DRŽI
Butalec je srečal Tepanjčana.	DRŽI	NE DRŽI
Butalec ni povedal, koliko breskev ima.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

N 1 5 1 1 0 9 3 1 1 3

2

6. Iz besedila prepisi poved, v kateri Butalec pove, koliko breskev ima v košku. Poved napiši na črti.

(1 točka)

7. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Na črte označi pravilno zaporedje dogodkov s številkami od 1 do 4.

_____ Butalec je Tepanjčanu obljubil breskve.

_____ Butalec je nosil košek in srečal Tepanjčana.

_____ Tepanjčan Katre ni hotel imeti.

_____ Butalec mu je obljubil svojo ženo.

(3 točke)

